УДК 657.012

В.М. РОЖЕЛЮК
(Тернопільський національний економічний університет, м. Тернопіль, Україна)

Моделювання процесу організації обліку переробних підприємств на основі інформаційно-процесного підходу

Метою статті є поглиблення теоретичних та методичних засад організації бухгалтерського обліку на основі моделювання бізнес-процесів діяльності підприємств з переробки сільськогосподарської продукції. Висвітлено роль і значення бізнес-моделювання для забезпечення належної та ефективної організації обліку на підприємстві. Визначено особливості технологічного процесу діяльності підприємств з переробки сільськогосподарської продукції, досліджено його вплив на побудову обліку на підприємстві. Обґрунтовано доцільність моделювання бізнес-процесів у ринковому середовищі та розглянуто процес організації обліку через моделювання його складових на основі інформаційно-процесного підходу. Охарактеризовано основні етапи моделювання процесу організації бухгалтерського обліку. Обґрунтовано доцільність використання SAP-системи в управління переробними підприємствами, адже така система дає змогу формувати інформаційне забезпечення прийняття управлінських рішень на всіх рівнях та містить відповідні інструменти організації облікової діяльності.

Ключові слова: *організація обліку, моделювання, бізнес-процеси, інформаційно-процесний підхід, концепції управління.*

В.Н. РОЖЕЛЮК
(Тернопольский национальный экономический университет, г. Тернополь, Украина)

Моделирование процесса организации учета перерабатывающих предприятий на основе информационно-процессного подхода

Целью статьи является углубление теоретических и методических положений организации бухгалтерского учета на основе моделирования бизнес-процессов деятельности предприятий по переработке сельскохозяйственной продукции. Освещены роль и значение бизнес-моделирования для обеспечения надлежащей и эффективной организации учета на предприятии. Определены особенности технологического процесса деятельности предприятий по переработке сельскохозяйственной продукции, исследовано его влияние на построение учета на предприятии. Обоснована целесообразность моделирования бизнес-процессов в рыночной среде и рассмотрен процесс организации учета через моделирование его составляющих на основе информационно-процессного подхода. Охарактеризованы основные этапы моделирования процесса организации бухгалтерского учета. Обоснована целесообразность использования SAP-системы в управление перерабатывающими предприятиями, в связи с тем, что такая система позволяет формировать информационное обеспечение принятия управленческих решений на всех уровнях, и содержит соответствующие инструменты организации учетной деятельности.

Ключевые слова: *организация учета, моделирование, бизнес-процессы, информационно-процессный подход, концепции управления.*

V.M. ROZHELYUK
(Ternopil National Economic University, Ternopil, Ukraine)

Modelling the Accounting Processing of Recycling Companies Based on Information Process Approach

The article is aimed to deepen the theoretical and methodological principles of accounting organization based on modelling the business processes of agricultural recycling companies. There are explained the role and importance of business modelling to ensure proper and effective accounting organization at the company. There are defined the

features of technological process of agricultural recycling companies, there is studied its impact on the company's accounting organization. There is proved the necessity of modelling business processes in the market environment and discussed the process of accounting organization by modelling its constituents based on information and process approach. There are characterized the main stages of modelling the process of accounting organization. There are proved the necessity to use SAP-system while managing recycling companies, because this system allows us to generate informational support to make management decisions at all levels and provides the appropriate tools of accounting organization.

Keywords: *accounting organization, modelling, business processes, information and process approach, management concepts.*

Постановка проблеми. Ускладнення системи управління на переробних підприємствах вимагає істотного поліпшення інформаційного забезпечення менеджменту як основи для прийняття управлінських рішень. Відтак виникає необхідність перегляду діючих форм організації та ведення обліку. Переробка продукції являє собою соціально-орієнтовану систему, відмінною ознакою якої є поєднання в процесі функціонування підприємства двох видів діяльності: промислово-економічної та соціальної, спрямованих на задоволення потреб споживачів. На цих підприємствах чітко прослідковується система економічних відносин між виробниками, переробниками та адміністрацією, а також виокремлюються відносини із зовнішнім середовищем. Ці особливості визначають актуальність моделювання процесу організації обліку на основі використання прогресивних систем та методів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у розвиток досліджень, присвячених вирішенню проблем організації обліку на переробних підприємствах, здійснили такі вчені як А.В. Галенко [1], С.М. Галузина [2], С.Ф. Голов [3], В.М. Жук [4, 5], С.В. Івахненков [6], С.А. Кузнєцова [8], М.С. Пушкар [10], В.В. Рєпін [11], В.В. Сопко [12] та інші вітчизняні й зарубіжні вчені [7, 9, 13, 15].

Незважаючи на наявний науковий доробок окремі питання організації та ведення обліку на переробних підприємствах і досі залишаються повністю не вирішеними. Це стосується моделювання бізнес-процесів як елемента методу організації обліку, що зумовило потребу у даному дослідженні.

Метою статті є поглиблення теоретико-методичних засад організації обліку на основі моделювання бізнес-процесів діяльності підприємств з переробки продукції сільського господарства.

Виклад основних результатів. Характерною особливістю роботи більшості підприємств є відсутність стандартизації бізнес-процесів, а також розподілу повноважень у межах цих процесів [10]. Організація бухгалтерського обліку залежить від специфіки технологічного процесу і від особливостей бізнес-моделі підприємства та використовуваної інформаційної системи.

Головними завданнями організації обліку з використанням сучасних інформаційних систем, на наш погляд, є такі: удосконалення плану рахунків бухгалтерського обліку, інтегрованого з міжнародною практикою бухгалтерського обліку та фінансової звітності; розробка національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, що регламентують облік і контроль у середовищі електронної обробки інформації; нове організаційне та методичне забезпечення на технічній базі ПЕОМ і мережі АРМБ діалогово-атоматизованої форми бухгалтерського обліку; автоматизація формування первинних документів на машинних носіях; розробка типових проектних рішень (ТПР) для технологічного забезпечення автоматизованого розв'язання завдань обліку за допомогою ПЕОМ і мережі автоматизованих робочих місць бухгалтерів (АРМБ).

Найсучаснішою інформаційною системою управління підприємством є SAP (нім. *Systeme, Anwendungen, Produkte in der Datenverarbeitung*). SAP дає змогу організувати управління підприємством на основі підходу, що базується на спеціалізованому управлінні потоками операцій. SAP-системи включають підсистеми: управління виробництвом, фінансами, персоналом, збутом та постачанням, що повністю узгоджується з концепцією управління за ключовими показниками на основі стратегічної карти і ключових показників [14].

Така інформаційна система підтримує прийняття управлінських рішень на всіх рівнях і надає відповідні інструменти для організації облікової діяльності на підприємстві.

Як зазначають А.В. Галенко та О.В. Щипанова основними перевагами системи є [1]:

– контроль за усіма операціями і бізнес-процесами у реальному часі та забезпечення оперативного обліку необхідною інформацією;

– прозорість фінансової звітності та методів її консолідації у системі, що надає адекватну оцінку стану підприємства у будь-який момент часу;

– інтеграція планування діяльності, аналізу та підготовки фінансової звітності й бухгалтерської документації за головними показниками ефективності підприємства, що забезпечує оптимізацію внутрішньої облікової політики підприємства, інтегрований управлінський облік та об'єктивний аналіз результатів фінансово-господарської діяльності підприємства;

– зниження операційних витрат внаслідок більш оптимізації процедур бухгалтерського та управлінського обліку.

Ця система також дає можливість отримання, зберігання, пошуку й аналізу інформації про усі технологічні процеси на підприємстві та спрощує ведення бухгалтерського обліку на підприємствах, що займаються різними видами економічної діяльності, особливо – тих де є тривалий технологічний процес

що складається з великої кількості операцій. Отже, SAP-система дає змогу подолати існуючі проблеми організації обліку на досліджуваних підприємствах.

Таким чином, процес організації обліку повинен бути тісно пов'язаним з бізнес-моделлю підприємства в рамках інформаційної системи управління підприємством і повинен бути орієнтованим на вирішення наступних завдань:

- формування, формалізація і досягнення цілей підприємства;
- розробка і оптимізація моделей бізнес-процесів;
- формування інтегрованої інформаційної бази на підприємстві;
- підтримка прийняття управлінських рішень.

На думку Жука В.М., моделювання є одним з найпоширеніших в науці підходів до вивчення об'єктів. Підходи, в даному випадку, асоціюються з методами. Під методом науки розуміють те, як і за допомогою яких прийомів дана наука вивчає свій предмет. В бухгалтерському обліку за допомогою моделювання досліджуються, осмислюються, аналізуються і пізнаються факти господарського життя. Важко побачити всю господарську діяльність безпосередньо, але її можна побачити із бухгалтерських моделей (документів, балансу та ін.) [4].

Відповідно до підходу викладеного у роботі [13] моделювання процесу організації обліку підприємствами можна представити наступними етапами:

1) Дослідження стану підприємства – ідентифікація цілей, методології та інструментарію обліку.

2) Аналіз поточного стану – ідентифікація існуючої бізнес-моделі підприємства, включаючи організаційну структуру, модель інформаційних ресурсів, базу показників оцінювання ефективності бізнес-процесів.

3) Формування нової чи удосконаленої системи бухгалтерського обліку – визначення структури даних, програмні продукти і технології обліку, що характеризують нову структуру системи обліку та процес обліку.

Формально задача моделювання процесу організації обліку може бути задачею знаходження відображення функцій обліку на бізнес-процеси підприємства при обмеженнях, що визначені існуючою бізнес-моделлю підприємства.

Отже модель процесу організації обліку матиме вигляд:

$$MP=<Am,Bf,BP,Pd,KfPr> \quad (1.1)$$

де

Am – множина цілей діяльності підприємства, що відображена відповідними показниками;

Bf – множина бізнес-функцій (що визначаються технологічними процесами);

BP – множина бізнес-процесів;

$Pd=\{pd_t\}$ – організаційна структура;

pd_t – одиниці організаційної структури;

Kf – фактори ефективної діяльності підприємства;

Pr – множина правил бізнес-процесів і технологічних процесів.

Бізнес процеси – BP, реалізовують бізнес-функції – Bf, а їх інтеграція відбувається на основі бізнес – правил – Pr.

Бізнес-правила використовують при моделювання структур інформаційної бази бухгалтерського обліку і розглядають як інструкцію, що визначає чи обмежує деякий аспект діяльності підприємства. Бізнес-правила містять знання про конкретну одиницю або бізнес-процес і, отже, є основою для формування вимог до організації бізнес-процесу: на функціональні та нефункціональні.

Бізнес-правила призначені для: підтримки структури діяльності; управління функціонуванням підприємства; обліку і створення на його основі інформаційної бази системи управління. Бізнес-правила містять знання про бізнес-процеси, реалізують функціональні вимоги до обліку, визначають можливості і поведінку бізнес-процесів.

Бізнес-правила можна представити як:

$$Pr=<F_{Bf}^{Am},F_{BP}^{Bf},F_{Pd}^{Bf},F_{Kf}^{Am},F_{BP}^{Pd},F_{BP}^{Kf}>, \quad (1.2)$$

де F_{Bf}^{Am} – відображення цілей діяльності підприємства на бізнес-функції;

F_{BP}^{Bf} – відображення бізнес-функцій на бізнес-процеси;

F_{Pd}^{Bf} – відображення бізнес-функцій на бізнес процеси;

F_{Kf}^{Am} – відображення цілей на фактори успішної діяльності;

F_{BP}^{Pd} – відображення організаційної структури на бізнес-процеси;

F_{BP}^{Kf} – відображення критичних факторів успіху на бізнес процеси.

Отже:

$$F_{Bf}^{Am}: Am \to Bf,\ am\ \mathbf{a}\ Bf_{am},\ Bf = \bigcup_{am\in Am} Bf_{am},\ am\in Am, \quad (1.3)$$

де Bf_{am} – підмножина функцій обліку.

Відображення F_{BP}^{Bf}, дає змогу обліковувати відповідність між бізнес-функціями і бізнес-процесами і має вигляд:

$$F_{BP}^{Bf}: Bf \to BP,\ bf\ \mathbf{a}\ BP_{bf},\ BP = \bigcup_{bf\in Bf} BP_{bf},\ bf \in Bf, \quad (1.4)$$

де BP_{bf} – підмножина бізнес-процесів направлених на реалізацію бізнес-функцій bf.

Відображення бізнес-функцій на бізнес-структуру F_{Pd}^{Bf} дозволяє отримати закріплення функцій за одиницями організаційної структури:

$$F_{Pd}^{Bf}: Bf \to Pd,\ bf\ \mathbf{a}\ pd,\ pd \in Pd,\ bf \in Bf, \quad (1.5)$$

де Pd_{Bf} – підмножина структурних одиниць підприємства, закріплених за bf.

Відображення F_{Kf}^{Am} визначає область досягнення цілей Am на основі факторів успішної діяльності Kf:

$$F_{Kf}^{Am}: Am \to Kf, \qquad am \ \mathbf{a}\ Kf_{am},$$
$$Kf = \bigcup_{am \in Am} Kf_{am}, \quad am \in Am, \qquad (1.6)$$

де Kf_{am} – підмножина критичних факторів ефективної діяльності для досягнення цілі *am*.

Діяльність виконавців бізнес-процесів *Rl* це - відображення:

$$F_{BP}^{Pd}: Pd \to BP_{pd}, \ pd \ \mathbf{a}\ BP_{pd}, \ BP = \bigcup_{pd \in Pd} BP_{pd}, \ pd \in Pd, \qquad (1.7)$$

де BP_{pd} підмножина бізнес-процесів, що реалізовуються виконавцями з підрозділу – *pd*.

Взаємозв'язок між критичними факторами ефективної діяльності підприємства і бізнес-процесами є основою для визначення показників обліку та оцінки бізнес-процесів:

$$F_{BP}^{Kf}: Kf \to BP, \ kf \ \mathbf{a}\ BP_{kf}, \ BP = \bigcup_{kf \in Kf} BP_{kf}, \ kf \in Kf, \qquad (1.8)$$

де BP_{kf} – підмножина бізнес-процесів, що залежать від конкретних факторів.

Запропонована модель представлення бізнес-процесів підприємства є основою для організації обліку діяльності підприємства при переході від функціонального управління до інформаційно-процесного.

Опис вихідної моделі потрібен, щоб ідентифікувати можливі недоліки в існуючих процесах організації. Засоби формалізації знань про існуючі особливості технологічних і бізнес-процесів у формі бізнес-правил, визначають способи побудови та множини облікових показників в описі системи обліку підприємства.

Таким чином, якщо неможливо побудувати формальний опис елемента моделі бізнес-процесу підприємства, то це свідчить про наявність протиріч і неоптимальність існуючого процесу обліку (наприклад: дублювання даних, невиправдана розгалуженість процесів, невідповідність між процесами та показниками обліку та організаційною структурою).

У відповідності з викладеними особливостями бізнес-моделі вона повинна містити інформаційне відображення, в термінах облікових показників, бізнес-функцій та бізнес-процесів підприємства.

Цільова модель описує новий стан підприємства після організації чи реорганізації обліку на підприємстві на основі процесного підходу з урахуванням обмежень F_{BP}^{Kf}, F_{BP}^{Pd}, накладених критичними факторами успіху та організаційною структурою підприємства. Використання цільової моделі дозволяє оптимізувати структуру системи взаємопов'язаних процесів, що реалізують цілі підприємства.

При неможливості отримання необхідної структури процесів через обмеження F_{BP}^{Kf}, F_{BP}^{Pd}, здійснюється коригування цілей, бізнес-функцій, зниження вимог або збільшення доступних матеріальних та трудових ресурсів.

Отже, ітераційний підхід до проектування цільової моделі дозволяє отримати та порівняти безліч проміжних моделей, що відображають можливі функціонування бізнес-процесів підприємства.

На підставі викладеного можна зробити висновок, що побудова детальної математичної моделі, що дозволяє оцінити як економічну ефективність переходу від вихідної до цільової процесної моделі організації обліку на основі бізнес-процесів підприємства, так і правильність побудови моделі шляхом аналізу призводить до витрат значних часових і фінансових ресурсів, які можна зменшити лише за рахунок використання сучасних інформаційних технологій.

Реалізація моделі організації обліку на підприємстві на основі формалізованого представлення бізнес-процесів підприємства включає такі ітеративні етапи:

1) побудова вихідної бізнес-моделі, що відбиває основні процеси на підприємстві;

2) побудова цільової моделі представлення бізнес-процесів підприємства;

3) актуалізація цільової моделі підприємства.

На першому етапі виконується аналіз і виділення елементів моделі підприємства на основі існуючих документів, що відображають функціонування організації та практику обліку. Критерієм завершення даного етапу є відповідність вихідної моделі реальним бізнес-процесам та системі облікових показників на підприємстві, що підтверджується керівництвом і відповідальними виконавцями.

На другому етапі виконується перетворення формального опису вихідної моделі в формальний опис цільової моделі представлення бізнес-процесів підприємства. При цьому можливі: адаптація, перебудова або реінжиніринг існуючих на підприємстві процесів.

На третьому етапі проводиться оптимізація процесів прийняття рішень і документування елементів моделі та внесення коректив в саму модель бізнес-процесів підприємства шляхом автоматизації документообігу і структурних змін бізнес-процесів на основі модифікації моделі.

Пропонована модель організації обліку підприємства забезпечує можливість вирішення наступних завдань, пов'язаних з реалізацією процесного підходу до управління підприємством:

1) реорганізація діяльності підприємства та реінжиніринг організаційної структури;

2) автоматизація процесного управління на основі бізнес-правил і створення на цій основі якісно-нової системи інформаційного забезпечення обліку;

3) постійне удосконалення системи обліку діяльності підприємства на основі її миттєвої адаптації до структурних змін у середині підприємства.

Перше завдання зазвичай є наслідком зміни діяльності підприємства. Такі зміни діяльності зазвичай викликані низкою причин, зокрема:

1) зміною технологій, що використовуються на підприємстві;

2) зміною організаційної структури;

3) переходом від функціонального управління до процесного;

4) реорганізацією процесного управління.

Вирішення першого завдання пов'язане з побудовою існуючої (як є) і планованої (як буде) моделей діяльності підприємства, а також плануванням переходу від існуючої до нової моделі.

В даний час рішення задачі реорганізації часто пов'язано з постійними змінами в діяльності підприємства. Причиною зазначених змін зазвичай є висококонкурентне середовище на відповідному ринку, що змушує підприємство постійно вдосконалювати свої бізнес-процеси. В таких умовах доцільно формувати бізнес-процеси із змінною структурою, послідовність функціонування яких визначається як за попередньо заданої специфікацією, так і поточними даними предметної області. Іншими словами, на кожному кроці процесу планована послідовність процедур коригується на основі наявної інформації про поточний стан підприємства.

Вирішення завдання автоматизації управління процесами в значній мірі визначається вимогами до інформаційно-керуючих або інформаційно-аналітичних систем. Ці вимоги визначаються на основі розглянутої моделі, причому бізнес-правила становлять основу функціональних вимог.

Подальший розвиток даного підходу пов'язаний із формалізацією динамічних характеристик гнучких бізнес-процесів, особливо бізнес-процесів зі змінною структурою для того, щоб забезпечити наступні можливості по управлінню і моніторингу бізнес-процесів:

- прогнозування поведінки сукупності процесів підприємства на основі бізнес-правил;
- вибір зміненої послідовності процедур бізнес-процесів внаслідок впливу зовнішніх збурень;
- підвищення результативності бізнес-процесів підприємства в умовах змін у діяльності підприємства;
- оцінка часових і матеріальних витрат при зміні бізнес-процесів під впливом зовнішніх чинників.

Реорганізація бізнес-процесів спрямована на підвищення їх ефективності на основі упровадження досконалих процедур обліку, базується на сукупності заходів щодо вдосконалення системи управління і технологій діяльності підприємства та орієнтована на стратегію розвитку підприємства. Вирішення завдання реорганізації бізнес-процесів зазвичай є наслідком зміни організаційної структури та системи обліку у відповідності до зміни цілей діяльності підприємства, необхідності застосування нових технологій, появи нових процесів у зовнішньому середовищі і т.п.

Іншими словами, до реорганізації діяльності та постійного удосконалення систем обліку діяльності підприємства, як правило, призводять динамічні зміни у функціонуванні підприємства, які потребують регулярної адаптації бізнес-процесів згідно зміненим цілям підприємства, а також внаслідок неконтрольованих зовнішніх впливів.

Відповідно, реалізація процесного підходу до організації обліку на підприємстві повинна ґрунтуватися на бізнес-процесах із змінною структурою. Для управління такими бізнес-процесами пропонуємо використовувати бізнес-правила та їх функціональні відображення.

Функціональні вимоги визначають опис бізнес-процесів, які повинні бути реалізовані в рамках розробленої моделі представлення бізнес-процесів підприємства. Функціональні вимоги також можуть бути виражені за допомогою таких засобів:

- структур даних і знань на основі системи облікової інформації;
- керуючих послідовностей (наприклад, у формі діаграми подій і станів);
- об'єктно-орієнтованої технологій (з використанням класів об'єктів і описом взаємодії об'єктів).

Виявлення, перевірка правильності та верифікація функціональних вимог є комплексною проблемою для кожного конкретного підприємства.

Після формування вимог виникає проблема перевірки їх цілісності й несуперечності, відповідності вимог і цілей, контролю функціональних вимог та ідентифікації основних показників контролю протягом всього життєвого циклу бізнес-процесів підприємства.

Вирішення розглянутої проблеми на основі запропонованого в роботі підходу пов'язане з виділенням, перевіркою та верифікацією бізнес-правил як основи для функціональних вимог системи обліку і процесу його формування й удосконалення.

Таким чином, виявлення бізнес-правил є важливою частиною етапу формування вимог до обліку діяльності підприємства. Помилкові, неповні, неоднозначні і суперечливі вимоги в значній мірі ґрунтуються на відсутності або суперечливості бізнес-правил.

Зазначимо, що поряд з розглянутими раніше особливостями, бізнес-правила виражають логіку функціонування бізнес-процесів і бізнес-процедур на основі знань отриманих після аналітичної обробки інформації, що отримана з системи обліку.

Бізнес-правила визначають життєвий цикл продуктів, послуг та відповідної інфраструктури, а також бізнес-процесів. Використання бізнес-правил надає ряд переваг, пов'язаних з більш точним і формальним виявленням вимог до бізнес-процесів організації: незалежність від технічної бази; безпосередня реалізація правил в рамках автоматизації прикладних задач обліку; забезпечення формалізованого представлення вимог до якості; зменшення витрат при внесенні змін у бізнес-процеси; забезпечення балансу між гнучкістю і централізованим контролем у системі обліку, тощо.

Після ідентифікації бізнес-правил необхідно будувати відображення F_{Bf}^{Am}, F_{BP}^{Bf}. Таке відображення будується на основі суперпозиції *Bpr*, що дозволяє перейти від формальних вимог до системи обліку до реалізації бізнес-функцій і реалізації бізнес-процесів.

Таким чином, застосування суперпозиції бізнес-правил відповідно до пропонованого підходу еквівалентне застосуванню оператора, що забезпечує знаходження елементів бізнес-процесів (бізнес-об'єктів, процедур) і їх облікового відображення на основі цілей та бізнес-функцій та дає змогу оцінити якість відповідальності за облік бізнес-процесів їх обліку і процесу його організації.

Оператором суперпозиції правил (Р-оператором) називається процедура знаходження елементів бізнес-процесів $E(BP_i)$, та їх стану по заданих бізнес-правилами Bpr^* на основі наявної бізнес-функції Bf_k та (або) попереднього опису бізнес-процесу BP_i відповідно до:

$$E(BP_i) = P\left[Bf_k,\ BP_i,\ Bpr^* \right],\ Bpr_i \subset Bpr,\ Bf_k \in Bf\ . \quad (1.9)$$

Під час попереднього аналізу документації шляхом опитування менеджменту підприємства суперпозицію правил можна ідентифікувати не строго й неоднозначно. Тому на практиці доцільною є декомпозиція правил на множини базових, кожне з яких має такі загальні властивості: має декларативну форму; висловлює одну закономірність; зазвичай виражене у вигляді тексту на природній мові; орієнтоване на потреби підприємства, а не на технологію реалізації правила і технології обліку; виражає особливості функціонування підприємства.

За підсумками проведеного дослідження зроблені наступні **висновки**:

1) Реалізація відображення бізнес-функцій та бізнес-процесів вимагає формування моделей подання правил наступних чотирьох основних типів:

а) визначення об'єктів бізнес-процесу і співставних їм показників;

б) класифікація об'єктів бізнес-процесу;

в) управління бізнес-процедурами;

г) визначення структурних взаємозв'язків між елементами бізнес-процесів і взаємозв'язків між відповідними їм показниками.

2) Отримані моделі бізнес-правил забезпечують формалізацію функціональних вимог і, відповідно, створюють умови для цілеспрямованої зміни структурних компонентами бізнес-процесу та взаємозв'язку між цими компонентами, що вимагає розробки багатокомпонентної моделі організації обліку на підприємстві на основі ідентифікації бізнес-процесів та ключових облікових показників їх ефективності.

3) Запровадження системи моделювання бізнес-процесів на переробних підприємствах сприятиме підвищенню ефективності їх менеджменту та забезпечить формування належної організації обліку з використанням сучасних управлінських моделей.

4 Список використаних джерел

1. *Галенко А.В.* Досвід впровадження системи управлінського обліку на українських підприємствах на сучасному етапі / А.В. Галенко, О.В. Щипанова // Економічний простір. – 2011. – № 48/2. – С. 317-325.

2. *Галузина С.М.* Аспекты повышения роли учетно-аналитической информации в системе управления организацией: [монографія] / С.М. Галузина. – СПб.: Знание, 2006. – 392 с.

3. *Голов С.Ф.* Управлінський облік: підручник / С.Ф. Голов. – [4-те вид.]. – К.: Лібра, 2008. – 704 с.

4. *Жук В.М.* Розвиток моделювання в бухгалтерському обліку / В.М. Жук // Облік і фінанси АПК. – 2010. – № 3. – С. 26-32.

5. *Жук В.Н.* Основы институциональной теории бухгалтерского учета: [монография] / В.Н. Жук. – К.: Аграрная наука, 2013. – 408 с.

6. *Івахненков С.В.* Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту / С.В. Івахненков. – К., 2003. – 349 с.

7. *Костюхин Д.С.* Практическое применение модели мультистандартного учета / Д.С. Костюхин // Вестник Московского унывеситета. Серия 6 Экономика. – 2012. – № 5. – С. 105-120.

8. *Кузнєцова С.А.* Методологічні засади трансформації бухгалтерського обліку як напрям розвитку інформатизації суспільства / С. Кузнецова // Бухгалтерський облік і аудит. – 2007. – № 7. – С. 23-27.

9. *Кулікова Н.Т.* Проблеми адекватності принципів та елементів методу бухгалтерського обліку умовам розвитку інформаційного суспільства / Н.Т. Кулікова // Облік і фінанси. – 2014. – № 2(64). – С. 32-40.

10. *Пушкар М.С.* Ідеальна система обліку: концепція, архітектура, інформація / М.С. Пушкар, М.Г. Чумаченко. – Тернопіль: Карт бланш, 2011. – 336 с.

11. *Репин В.В.* Процессный подход к управлению. Моделирование бизнес-процессов / *В.В. Репин, В.Г. Елиферов*. – М.: РИА «Стандарты и качество», 2011. – 415 с.

12. *Сопко В.В.* Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: Підручник / В.В. Сопко, В.П. Завгородній. – К.: КНЕУ, 2004. – 411 с.

13. Управлінський облік / [Дон Р. Хенсен, Меріен М. Моувен, Небіл С. Еліас, Девід У. Сєнков]. – К: Міленіум, 2002. – 974 с.

14. SAP Help Portal [Electronic resource]. – Mode of access: http://help.sap.com.

15. *Steven H. Spewak* Enterprise Architecture Planning. – N.Y.: John Wiley&Sons Inc., 2003. – 600 p.